

Armità, dix Ramon, Deu es causa efficient, e final de tota franca voluntat, e per aço ordona e requer que ço que fan los homens e les fembras fassen per la fi ala qual son creats, la qual fi es Deus honrar, e servir, entendre, e amar, e obeir. la qual fa a quel home e la fembra sien obligats per matrimoni. sens lo qual los homens e les fembres no aurién ordonat fi. E tu ets desabut per lo sensitiu e imaginatiu, que es del ieuira e natura deles besties, e pot esser illuminat per aquest argument: *tota generatio. . (?)*

CAP. 23. CONCLUSIO DEL LIBRE.

A gloria e lahor de Nostre senyor Deu fineix Ramon aquest libre en la Ciutat de Messina, en lo mes de Agost, en lany dela encarnació de Nostre Sr Deu Jesuchrist M CCC XIIJ. Com Ramon ach finit son libre dix al Armità aquestes paraules: Armità segons lo proces de aquest libre te es donada doctrina com degues mes amar Deu que tu mateix: que tu sapies contrastar a tentacions per la conaxença que auras de Deu; car qui sap entendre, per ço que de Deu enten, pot fugir errors, e pot en Deu multiplicar sa amor. *Fonch acabat de scriure diuendres lo primer de Agost a 12 hores del dia any M. CCC. XXX (?)*.

INVENTARI Y ENCANT D'UNA ESPECIERIA CERVERINA DEL SEGLE XIV

Entre'ls molts documents que desaparegueren per sempre dels arxius públics y particulars de la antiquíssima ciutat de Cervera, no fa més de vint anys (com ara de poch n'ha sortit un regular aplech de la històrica vila de Santa Coloma de Queralt), n'ha vingut a les nostres mans, després de passar per les del llibreter, un d'interessant que pot suministrar materia nova al llingüista, al historiador y al arqueòlech. Lo que arc presentèm consisteix en un quadern que conté l'inventari y la llista d'encant de tots los objectes que foren del apotecari de Cervera Francesch Çes Cases, y degueren vendre al més dihent los tutors y curadors del seu fill Francisquet, durant los anys mil trescents setanta tres y següent. Lo quadern és en foli y està format per tienta dos fulls de paper; lo del inventari y una porció de petites actuacions en llatí és de tasca verjurat y té la marca de la destal, formant 24 fulls; lo de la llista d'encant és aquell paper que creyèm era anomenat d'exarma, de origen o fabricació aràbichs, groxut, de superficie fina y de textura fibrosa; paper que veyèm en gran part de registres y documents dels segles XIII y XIV. La lletra és la gòtica manuscrita d'aquelles èpoques, no ben correcta per la pressa ab que degué traçarse, lo qual dificulta devegadas la lectura. Lo quadern està cobert de pergami ab inscripcions tancades dintre d'una capritxosa silueta de peix.

La nostra primera intenció era presentar tant sols un dels dos documents catalans que figuren en aquest curiós lligall d'actuacions pertanyents a la liquidació de la especieria catorzencentista den Çes Cases, suposant que l'un era lo duplicat del altre, donchs realment l'encant o venda pública al més dihent havia de basarse en l'inventari fet pels tutors del herèu. ¿Per què podia servir, sinó pera la venda immediata, l'inventari detallat que's prengué tan poch temps abans de ferse aquèlla? En bons termes administratius, notariais y fins judicials, quan en Pere Deçpual, corredor jurat de Cervera, en nom dels tutors y curadors d'en Francisquet Çes Cases, fill y herèu del *quondam* apotecari, encantava en la plaça major de la vila tot l'immens assortit de morters, bacines, maçapans, pots, cantarels, ladríoles, aludes, panístres, calastons, arquibanchs, greals, scudeles y caxes, buyts o plens de especieria, sancers o trencats, *als* o bons y tantés altres peces de roba o mobles, era natural que tingués a la ma aquell inventari per anar passant ratlla després de venuda cada cosa a algú dels qui copiciosament lo voltaven, al devant dels quals devia trobarse la bona Madona den Cases, de segur mare den Francisquet, que axis anava rescatant una bona part de lo que durant tota sa vida de casada havia vist y estimat en la botiga del seu marit. Axis ho havíem suposat fins que una lectura comparada d'abdós textos ens convencé de les essencials diferencies que'ls separen ab tot y referirse als matexos objectes. L'inventari retreu més directa, y podèm dir desinteressadament la cosa descrita y, per exemple, si's parla d'un massapà, o sia caxeta, contempint especieria, detalla aquesta ab una riquesa de noms que després no figuren en la llista *comercial* del encant, en la qual s'hi troben, en cambi, altres noms no registrats en lo primer document y sobre tot los preus que alcançaren singularment los objectes y'ls noms dels compradors. Per aquesta rahó era precís copiar los dos textos, y més si's té en compte lo distint ordre de catalogació, lo qual no dificulta les comprobacions, mitjançant un atent estudi comparatiu.

Copiats ab gran cura (1) pera sa publicació, era del cas explotarlos literariament y a dit efecte compondre un glosari de les paraules tècniques de especieria, indumentaria, ceràmica, etz., que hi surten en abundancia; mes axò que potser ho hauríem probat, com ferem en altra ocasió en un text literari, no ho intentèm en aquest per rahó de la matèria de que's tracta, poch estudiada per nosaltres, estimant-nos més que altres cantin ab *meglior plettro* la difícil cançó filològica, en la que tan perill se corre de desentonar. A la disposició de tots posèm les fulles originals.

Per acabar, nos permetèm anunciar als rebuscadors de mots vells

(1) No més nos hem permès desfer abreviatures, sense exceptuar les dels noms propis y suprimir la paraula ritual *Item* que's troba al començ de cada cosa descrita.

y de la historia de les ciències naturals a Catalunya que no trigarèem gayre a publicar un curiosíssim *Receptari* del segle XV que posseïm, en lo que sortirà a la estampa, però primera vegada, un llarch enfilall de fórmules mèdich-populars, avalorades per un lèxich català riquíssim, del que n'hi ha lleugers indicis en los dos documents del present treball.

E. MOLINÉ Y BRASÉS

INVENTARI

*Inuentarium factum per Petrum de Vergos et Raimundum de Aui-
nionne ut tutores Francischoni çes Casses filii pupilli et heredis Fran-
cisci çes Casses Apotecharii condam ville Cerveraricæ et hoc de bonis dicte
hereditatis — Similiter sequitur in presenti quaterno enquantum fac-
tum de ipsis bonis. Die mercurii XXIII. madii anni M. CCC. LXX. III.
Nouerint uniuersi, etz.*

*In quo siquidem hospicio sito in vico vocato dels sperits, fuerunt
inuenta bona mobilia suscripta Et primo videlicet in intrata:*

Unum morter de coure de especier cum sua manu de fferre. — Item una bacina de lauto. — Item un tayllador de fust gran. — Item X onçes e miya de pebre. — Altre bacina pocha. — Un maçapa buit. — Altre maçapa ab VIII. onçes e miya de coto. — Un maçapa on eren los saquets de erbes e altres specieries seguens: Primerament un saquet on hauie una pocha de aristotgia que pesa ab lo saquet III. onçes. — Altre saquet de cassadigna II. onçes. — Un dobleret de poluores de diarredon que pesa ab lo saquet II. onçes e miya. — Altre aludeta de diarredon que pesa ab la aludeta II. onçes. — Altre aludeta de diasene que pesa III. onçes. — Altre aludeta de poluores III. onçes. — Altre aludeta de poluores I. onça e miya. — Altre aludeta de rialgar V. onçes. — Un saquet darobi que pesa II. onçes. — Un saquet ab esula que pesa V. onçes. — Un saquet ab benalbum que pesa II. onçes. — Un saquet ab ameos que pesa III. onçes. — Un saquet ab lingams que pesa II. onçes e miya.

Item a altre depart fo trobat en altre maçapa I. saquet de sene que pesa VIII. onçes. — Altre saquet quaix de erba semblant laor de al-moylls XIII onçes e miya. — Un saquet ab V. liures de ras de boes V. liures. — Un saquet de palipodi que pesa XIII. onçes. — Un saquet de morrutort que pesa VI. liures. — Un saquet de salmitre que pesa XIII. onçes. — Un saquet de fauons que pesa II. liures, VIII. onçes.

Item altre maçapa en que foren atrobats los dobles d'erbes y d'al-tres specieries segons que's seguexen: Primerament un I. saquet de benalbum e de benrubrum que pesa ab lo sach III. onçes. — Item altre sach ab laor de leytugues que pesa II. liures, III. onçes. — Un saquet ab laor de moraduix que pesa VIII. onçes. — Altre saquet ab

vidriol que pesa I. liure. — Un saquet de sement d'api que pesa ab lo sach II. liures. — Un saquet de paylla de mequa, miya liura — Un saquet ab palitre que pesa I. onça e miya. — Un saquet ab celiandre que pesa III. onçes e miya. — Un saquet ab pomes dultramar que pesa XI. onçes. — Un saquet ab soffre viu que pesa XIII. onçes. — Un saquet ab alcama que pesa I. liura.

Item fo atrobada al dit obrador una quaxeta ab erba col. — Item un maçapa en que hauie comi hortrani, VIII. liures — Altre maçapa en que hauie auelanes, miya puyera. — Un cabaç en que hauie pegunta VI. liures. — Un pot de meliqua en que hauie roses veylles VIII. onçes. — Altre pot de meliqua en que hauie clauels, miya onça. — Altre pot buyt. — Un maçapa poch, buyt. — Dues mans e miya de paper tascha. — Altres II. e miya de paper de exarma. — Un maçapanet ab mastech miya onça. — Altre poch ab orpiment miya onça.

Item fo atrobat al dit obrador cera obrada XV. liures X. onçes. — Item cera gomada III. onçes. — Una caxeta longa buyda. — Congres qui sancers qui trencats ab III. liures de taps hi coses que pesauen entre tot XIII. liures. — Una caxeta de noguer en que foren atrobats comptans los quals foren comanats a Madona Ffrancescha, mare del dit Ffrancesch XVIII. sol. VI. diners. — Un maçapa poch on hauie caparos XIII. onçes. — Altre maçapa on hauie nou dexarch III. onçes e miya. — Altre maçapa en que hauie goma, miya onça. — Altre maçapa en que hauie vert seur III onçes. — Un maçapa ab gales II. onçes. — Un saquaç en que hauie aygua cuyta VI. liures. — Un maçapa en que hauie rayna III. liures. — Altre maçapa en que hauie sucre blanch III. liures e miya. — Altre maçapa en que hauie pòls de sucre VIII. onçes. — Un maçapa poch buit. — Un maçapa en que hauie silli III. liures. — Sandal blanch e vermeyll VII. onçes. — Un maçapa blanch ab diuerses empastres. — VIII. pots de domas entre trenquats e sancers. — VIII. scudeles de domas, II. grans e VII. poques. — Un pot vert trenquat, en que hauie goma limi III. liures. — Un sach o aludaça ab alegua V. liures e miya. — Un pot trenquat ab un poch de angrutat. — Una capceta pochada de acerqua que pesa ab la capça III. liures. — Una panistraça ab XXI. pareylls de capçes entre als e bones. — Mix coffi d'alçabuyes. — Nou cantarels buits. — Set pots buits. — Un pot xich ab I. onça de limonada I onça. — Dos ladrioles de argent viu que pesaren ab tot I. liura V. onçes. — Dcs oles en que hauie mel XVIII. liures. — Un saquaç en que hauie coto utyll III. liures. — Dues oles ab una pochada duruga. — Un quaxo de fust en que hauie miya puyera de ciurons. — Altre caxo en que hauie un poch de palo dalum. — Un saquet en que hauie flor de romani. — Quatre dotçenes de caneles de fust entre trenquades e sançeres. — Un raydor de caneles. — Unes balançes liurals. — Item altres onçals — Un mesurador. — Sis peçes de pes que son en un morteret de fust. — Altre peça que son VI. liures. — Un armari de fust ab VI. calais. — Altres balançes onçals. — Un so.

brelit. — Una caxeta de noguer buidà. — Una quaxeta de pes. — Una roua de pedra e I. quartero. — Una quaxeta pintada buydà. — Trés moraxes de vidre. — Una despensadora. — Un moli de mostaylla.

Item in cellario dicti hospicii fuerunt inuenta bona mobilia et vassa umana sequentia: Primo una bota buyda. — Item unum barril buyt. — Una toneta buida. — Una tona quator modiorum plena vini. — Una tona de III. muyts buyda. — Dos ambuts de trescolar. — Una caxeta buyda. — Una scudela de terra de liurar vi. — Miya aroua de pegunta. — Un carratelet poch buyt. — Una squombra pocha.

Item in aula dicti hospicii fuerunt inuenta bona mobilia sequentia: Primo una taula ab sos peus. — Item dos banchs. — Una cortina o aç-tora de junch mari. — Una gorgera. — Dos lançes et I. lançer de fust. — Dos pauesos I. poch altre gran. — Un scut. — Uns semalots. — Un barral de cuyr. — Un taleguer de treytes. — Un broquer de fferre e I. bacinet. — Un banquet poch ab son torn. — Unes pintes de pintenar. — Una saqua de aynis que pesa ab la saqua XII. liures. — Stam filat XVI. liures. — Un traesser. — Dos coxins de seda. — Un baci de lauto. — Un bacinet de portar carn. — Un calasto de fferre.

Item un armari pintat in quo fuerunt inuenta raube sequents (*sic*): Primo un cabaç ab XIII. liures e miya de bri de canem affilat. — Item II. touayllons e I. drap de pasta. — Un barral de cuyr. — Unes touaylles oldanes. — Uns touayllets. — Una borsa de seda dom la qual tenie penyora den Jaemet Cortes per medecines. — Un drap de seda. — Un arquibanch buyt de tenir pa. — Un bacinet dom. — Una coretxa dom de cuir. — Un pot pintat. — Un lançol de dues teles olda. — Altre lançol de III. teles sancer. — Un lançol olda de II. teles. — Set touayllons entre sotils e bons. — Una coberta de seda de traesser. — Una cobertaça de coxi. — Una romana pocha. — Altres pintes de pintenar lana noues. — Uns touayllons. — Un lançol de lenç de III. teles. — Unes touaylles cominals. — Altres touaylles sotils. — Un drap de pasta olda. — Dos touayllons oldans.

Item in quodam maçapanum fuerunt inuenta specieria suscripta: Primo I. saquet de mellilot que pesa miya liura. — Item altre saquet de bluchlesca lo qual pesa ab tot I. liura. — Un saquet de fitonal que pesa III. onçes. — Un saquet ab coral blanch que pesa III. onçes. — Un saquet ab poluora de diasene que pesa per tot I. onça. — Altre saquet que pesa, ab poluora de diapapauer quey haue, I. onça. — Un saquet on haue plom cremat que pesa miya liura. — Sis pareyls hi mix de pans duruga. — Disset liures dalum de róqua. — Un saquet ab pâstes de seda lo qual pesa encamarat XIII. onçes. — Una manegua de cristiri de lauto. — Una ladriola dargent viu que pesa XV. onçes. — Plom III. liures e miya. — Una ma de morter de coure.

Item in quadam alia domo contigua dicte sale vocata del pastar

fuerunt inuenta bona mobilia sequentia: Primo una pastera buida — Item II. sedaços de seda un bo e altre al. — Un sach de tenir farina buit. — Una caxaça on hauie II. forreyllats e altres fferesqueçes. — Una caxa de noguer buyda.

Item in quadam domo juxta coquina fuerunt inuenta hec bona sequentia: Primo un arquibanch gran buyt. — Item una arquaça on hauie IX. morters de fust entre als e bons. — Una algerreta de terra vert. — Una caxa de caneles de seu affer. — Una candeleraça buyda. — Uns fogons de fferre.

Item in coquina dicti hospicii fuerunt inuenta hec bona mobilia que sequuntur: Primo en I. scudeler de guix XIII. scudeles e XVIII. taylladors entre als e bons de fust. — Item I. broqual de vidre de domas ab son calguer. — Uns alembrichs de plom. — Una arquaça buyda. — Una caxeta menys de cobertor ab pastilles. — Una bancha. — Un banch menys de peus. — Un calffador de lexiu daram. — Cinch canters de terra. — Tres sbromadores de obrar de terra. — Un perolet poch. — Una taça. — Altre taça poch. — Una loça e I. sbromadora de cuyna. — Una sucrera de terra trençada. — Dos ferres de foch poch. — Una taula de fust de pi. — Un squon de fust engastat. — Una ola gran de terra emuernçada de tenir sabo ab I. seti. — Uns neulers de fferre. — Una loça de marbre. — Una caldera daram. — Altre caldera. — Un aster gran de fferre. — Uns neulers. — Tres loçes de obrar de terra. — Uns leuts de ferre. — Una pacla. — Tres cobertaços de fferre. — Dues detrals de fferre. — Un exol. — Dos canalobres, I. al e altre bon. — Un morter de pedra marbre. — Una scara.

Item in quadam camera vocata la cambra miyana fuerunt inuenta bona mobilia sequentia: Primo una colga antiga en que hauia I. trausser e I. pareyll de flaçades. — Item en I. colga de guix I. matalaff I. cobertor olda e I. goenga de borres. — Tres lançols e una cotera de fluxel. — Una plomaça. — Un drap pintat olda. — Dues cortines verts ab seyal de ca e de leo. — Una vanoua oldana squinçada. — Dos setis squinçats. — Un arquibanch buit

Item in quadam camera vocata la cambra sobirana fuit inuenta I. porcela. — Item I. lauador de mans. — Una arquaça sens cobertor en que hauie scriptures. — Unes cortines verts ab seyal de leo e de castel.

(Acaba l'inventari ab los següents mobles trobats en altre lloch):

Primo: un cub. — Item un raxat de foliar venema.

ENCANT

Anno a natiuitate domini M^o CCC^o septuagesimo tertio.

Nouerint uniuersi. Quod in presencia mei notarii et testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum et rogatorum, die sabati XIII. mensis augusti anno a natiuitate domini M^o CCC^o LXX° tertio, Petrus de Vergos maior dierum et Raimundus de Auinione habitatores

ville Ceruarie, tutores et curatores dati et assignati per curiam baiulie dicte ville Ffrancischimo Cescasses filio pupillo et heredi Ffrancisci Ces Casses apotecharii quondam Ceruarie et ejus bonis in publico enquanto et in platea maiori dicte ville per Petrum Degpual curritorem publicum juratum dicte ville fecerunt venditionem de bonis mobilibus dicti pupilli per modum qui sequitur; presentibus pro testibus de presens: P. Ffebior et Arnaldum Ninot presbiteris Ceruarie et emptoribus subscriptis et pluribus aliis; que bona specierie subscribe erant in hoperatorio hospicii dicti pupilli.

E primerament fo venut I morter de coure de specieria an Guiamo de Robio mercader de la ciutat de Leyda, es saber, per liura XVIII. diners e malla, pesa en suma LV. liures VIII. onces que fan a la dita raho LXXXV. solidos III. diners e malla. — Item fo venuda la ma de ferre del dit morter al dit Guiamo de Robio per II. solidos VI. d. — Una bacina de lauto a Madona den Casses per VIII. s. III. d. — Un tayllador gran de fust an Jaeme Lobet per XVI. d. e malla. — Una bacineta pocha ab XII. onces e miya de pebre a Madona den Casses VIII. s. I. d. — Un maçapa buyt an Jaeme Lobet per XII. d. e malla. — Altre maçapa ab coto a Madona den Casses per III. s. V. d. — Lo primer maçapa buyt an Borraç specier de Tarrega, per II. s. VI. d. — Altre maçapa on hauie pols de sucre al dit en Borraç, per III. s. VIII. d. — Altre maçapa ab camí rustech al dit en Borraç per VIII. s. — Un pot ab clauol al dit en Borraç per III. s. II. d. — Altre pot buyt al dit en Borraç per III. s. VI. d. — Un maçapa on hauie III. liures III onces de sucre al Dega, a III. s. X. d. la liura e lo maçapa per II. s. fa per tot: XXII. s. V. d. — Un pot ab rosses a madona den Casses per III. s. II. d. — Un maçapa ab rayna an Jaeme Csheres specier, per II. s. V. d. — Un maçapa ab auelanes ai dit en Borraç per III. s. — Altre maçapa ab laor de verdolagues al dit en Borraç per VI. d. — Un maçapa ab una pocha de colsa molta an Ramon de Rochafort XIII. d. — Un maçapa ab goma al dit en Borraç, XVIII. d. — Altre maçapa ab ensens an Borraç XVII. d. — Un maçapa ab nou d exarch a madona den Casses per II. s. III. d. — Un cantarel ab oli de Ginebra a madona den Casses per II. s. V. d. — Dos pots buyts al Dega per VIII. s. I. d. — Altres II. pots a madona den Casses, per V. s. VII. d. — Una capça ab I. poch daçauer a Madona den Casses per VIII. d. — Dos maçapans ab goma arabicha e gales per XIII. d. an Borraç. — Un maçapa ab vert seur an Borraç per XI. d. — Un cantarel ab cobradura an Guillem de Valloria per II. s. III. d. — Dos maçapans, en la un hauie anet e en laltre orpiment, an Borraç, per XI. d. — Un maçapanet buyt an Bernat, laurador, per VII. d. — Altre maçapanet ab caparos an Borraç II. s. VI. d. — Un maçapanet ab mastech an Borraç, per VIII. d. — Un maçapa ab teutonicha menys de cobertor a madona den Casses X. s. I. d. — Tres

ladrioles on haue argent viu, a Madona den Casses per X. s. I. d. — Un maçapa ab mustaylla, a madona den Casses II. s. VII. d. — Un cantarel de terra an Jacme Çesheres, XII. d. — Un cantarel an Ramon de Rochafort per X. d. — ..lliures de plom an Miquell de Saluoneres a III. d. e malla per lliura. — Paper (tascha e de exarma) an Miquell de Saluaneres notari per V. sol. VI. d. e malla. — Dos pots la un trenquat e laltre sancer a madona den Casses, per III. s. VII. d. — Un pot a madona den Casses per II. s. III. d. — Un pot trenquat an Ramon de Rochafort XII. d. — Una capça de aterra an Borraç, per II. s. VII. d. — Congre, cap e cossos, a madona den Casses XIII. liures X. onças a XIX. diners per lliura fan XXIII. s. XI. d. e mella. — Una caxeta ab erba col a madona den Casses XVIII. d. — Un cantarel an Guibemo Candel VIII. d. — XXII. saquets ab poluores e una maneguetta de castiri los quals son contenguts e pesats en lo primer maçapa del inuentari an Bertholi Ripol specier per III. s. — ffo tot venut a barisch, en tant com en altre manera no sen trobaue, den Gaço de Violi de Cots, amich del P. Boyl.

Item dicto die sabato XIII. dicti mensis augusti in dicto tugurio preffati tutores per dominem Petrum Deç pual curritorem publicum et juratum fecerunt venditionem de bonis subscriptis; que bona fuerunt inuenta in aula hospicii dicti pupilli prout in inuentario de ipsis bonis fecerunt...

Primerament una bacineta de portar carn, an Baborer per III. s. VII. d. — Item I. barral de cuir a ffra Guillem Arnau, II. s. — Unes pintes noues de pintenar lana, an P. Dau, per VI. s. VII. d. — Un baci de lauto an Ramon Bosch, de[ç Vila-?]grassa, per VIII. s. II. d. — XVI. liures destam filat menys I^a. onça, an P. Guilaber, mercader, a III. sous VIII. d. per liura e III. diners mes al tot fa en suma LVIII. s. VI. d. — Una taula de noguer ab sos peus, an Bernat de Caneles, savi, per XVI. s. Unes lanças an Stheue Candel per II. s. V. d. — Un mix scut pintat, an P. Spuya, per VII. s. — Un scut an P. Çacorta, carnicer, per VIII. s. VIII. d. — Una lança a son fyll den Arnaldis per III. s. I. d. — Altre lança an Guillem den Vila per III. s. I. d. — Un broquer de porfit an Miquell de Saluoneres II. s. VIII. d. — Un trauerser a Madona den Casses per XII. s. I. d. — Un pareyll de lançols de terçena tela an bort Çacirera per XXXVII. s. — Dos touayllons oldans an Pere Çacoma, II. s. II. d. — Unes touaylles oldanes an Ramon Celerer de Luça per VII. s. — Unes touayllaçes squinçades an Ffrancesch Quintana çabater per XVIII. d. — Uns touayllons an P. Çacoma, per X. d. — Unes pintes de pintenar a sa muyller den Capolat, per XX. d. — Uns cardots a un prom de forauila per XVIII. d. — Un drap de pasta au Capdeuila asannador per XII. d. — Una sachta de pinceno a Madona den Casses a II. s. III. d. la liura e III. d. mes al tot que pesa X liures 1^a. onça, fan XXII. s. XI. d. — Una sachta daynies a la dita dona a for de XVIII. d. e malla la liura; pessa en suma VI. liures e miya,

fa X. s. VI. d. e malla. — Uns touayllons an Ffrancesch Sala per XX. d. e malla. — Una panistra de cercos de canem affilar a Madona den Casses a VIII. d. la liura, eren en suma XI liures VIII. onçes, que fa per tot VIII. s. VIII. d. e malla. — Unes touaylletes a Madona den Casses, XVIII. d. — Una panistraça per I. d. — Un pot a Mestre Forner per VIII. d. — Un calasto de ferre an Ninot preuere III. sous VIII. — Dos coxins de seda a Madona den Casses VII. s. — Una touayllola de seda an Miquell de Saluoneres, per VIII. s. — Una açtora an Miquell de Saluoneres V. s. I. d. — Una cuberta de trauser obrada tota de seda a la Candalera de Tarrega, per XXVI. s. VI. d. — Un pareyll de lançols oldans a Madona den Casses, per VIII. s. — Dos touayllons al capela Moixo per III. s. III. d. — Dos touayllons an Miquell de Saluoneres III. s. e malla. — Dos touayllons a Madona den Casses per III. s. — Unes touaylles oldanes an Muntbrio per II. sous X. d. Dos touayllons a Madona den Casses per II. s. I. d. — Un arquibanch a Madona den Casses per VI. s. II. d. — Dos banchs a Madona den Casses per XVIII. d. Un torn ab sa pussa e ab son banch an Johan Fferriç de Grenyena per II. s. VI. d. — Una correia de cuyr dom a Madona den Casses per X. d. e malla. — Un chuxi de seda a sa muyller den Jacme Andreu per V. s. VII. d. — Un bacinet an Fferrian, per XVI. d. — Altre bacinet an Berenguer Oliuer per III. s. VIII. d. — Un scüt a seyal de leo a son fiyll den Arnaldes per III. s. — Uns scriualaços squinçats an Pere Adrey per XII. d.

Et die sabati sequenti XX. diei mensis augusti anno predicto, preffati tutores in publico enquanto in platea maiori ville preffate per Petrum Deçpual curritorem publicum et juratum dicte ville fecerunt venditionem de bonis mobilibus infrascriptis inuentis in coquina hospicii dicti pupilli presentibus pro eis Berengario Dostalers et Petro Casteller Cernuarie nec non emptoribus suscriptis.

Primerament fo venuda I^a. loça de fferre an Pere Febrer preuere per XX. d. — Item miya dotçena de scudeles de fust an Guillem Buguerssa per XII. d. e malla. — Una paela daram a Madona den Casses III. s. III. d. e malla. — Uns ferres de foch an Pere Guiamo de Verdu II. s. II. d. — Una caldereta daram an Jacme de Capdeuila per V. s. X. d. — Una sbromadera de fferre an Serra traginer dagualada, per XV. s. — Uns leuts e una cobertora an Serra per V. s. — Una caldera daram an Miquell de Saluoneres per XXXVIII. s. I. d. — Una caça daram an Ramon Pere per V. s. III. d. — Un morter de pedre marbre al comanador de Sent Anthoni per V. s. I. d. — Una sbromadora de cera daram an Valloria per III. s. I. d. — Una loça daram de obrar cera, a Madona den Casses per V. s. VIII. d. — Altra loça daram de obrar cera an Bertohli Ripol per III. s. — Altra loça daram a la Confraria de sent Sperit per V. s. I. d. — Una sbromadora daram de obrar cera an Guiamonet Adrey per VII. s. — Una stora a Madona den Casses per XIII. d. — Uns ferres de foch an Guillem

Johan despayllargues, per XV. s. — Una bromadora de cera a Madona den Casses per II. s. I. d. — Una perola daram a Madona den Casses per VI. s. — [Un] aster de ferre gran an Baborer per III. s. VI. d. — Una destral a Madona den Casses III. s. I. d. — Una cobritora de ferre an Jacme de Capdeuila per XV. d. e malla. — Altra cobritora de ferre an Mir per XVIII. d. — Una sperla e uns fferrets de foch ab lo peu trenquat a Madona den Casses per XII. d. — Un canalobre a Madona den Casses per X. d. e malla. — XV. taylladors de fust e VI. scudeles de fust an Pere Dagramuntell per II. s. VI. d. — Una algerreta de terra e una ola gran de terra a Madona den Casses per III. s. III. d. — Uns alembrichs a Madona den Casses per III. s. I. d. — Una caxeta ab pastilles a Madona den Casses II. s. — Un callador daram an Arnau Miser per VIII. s. — Una destraleta an Grímola per II. s. VIII. d. — Un broqual de domas ab son cobertor an Arnau Mira per V. s. I. d. — Una algerreta vert a Madona den Casses per VIII. d. — Una caceta poqua an Pere Pestari per XVIII. d. — Un arquibanch an Jacme Lobet Cabater per VIII. s. — Una taula de pi foradada an Berart del Urgell V. s. — Uns neulers de ferre a Madona den Casses per preu de XX. s.

Item die sabati quinta mense Nouembris anno supradicto per dictos tutores in enquanto publico dicte ville el per dominum Petrum Deppual curritorem publicum et juratos dicte ville et presentibus probatibus emptoribus subscriptis bono mobilia sequentia [vendita fuit?]

Primerament una caxa de noguer a madona den Casses, per XV. s. III. d. — Item un breçol an Nicholau Oliuer, per III. s. — Una caxa brandonera an Berenguer Moixo, V. s. II. d. — Un morter de fust an ffrancesch Merli per VI. d. — Una brandonereta a Madona den Casses, II. s. — Al comanador de Sent Anthoni una dotçena e miya de greals vinguts, per XVIII. d. — An Puixredon III. scudeles de fust, VII. d. — Miya dotçena de greals vinguts an Heres, VI. d. — Quatre capçes an Guillem de Riquer, III. d. — An Jacme Lobet I. banch, per XVI. d. — Tres scudeles an Bertran per III. d. — An Bernat Codony III. scudeles e I. morter per X. d. — Un pareyll de morters an Auinyo hostaler, per VIII. d. — Una bancha dobrador an Pere de Rochafort, per XVIII. d. — Miya dotçena de greals de fust e II. cuylleres a madona den Muntpaho, X. d. — Dos morterets de fust an Reuerdit per V. d. e malla. — Un morter de fust an Morera per VI. d. — Un morteret an Pere Spunya, per II. d. — Dos morterets de fust e una scudela a sa muyller den A. Geronés per VIII. d. — Dues scudeles an Merli, per II. d. — Un morter de fust an Morera VI. d. — Dues molles (ferre) de ma e de cuxa, de specier, an Jacme Çesheres specier per II. s. — Dues scudeles an Arnau Mulet per II. d. — Dues scudeles an Rocha II. d. — Una lantia de vidrie an Rabinat VI. d. — Una creala an Arnau Mulet per III. d. e malla. — Aldit Arnau un morter de fust, VI. d. — Uncs erguines an Arnau Geronés per XIII. d. —

Una scudella an Pere Soler per I. d. — Un morteret an Jacme Albir per II. d. — Un morteret e un cuyller a na Vila maior III. d. — Un manores ab son fone an Torrents III. s. VI. d. — Un morteret an Salamo, III. d. — Uns liuradors de terra an Pere de Rochafort XV. d. — Un toualer de fust an Nicholau Oliu XII. d. — Dos spinachs de ferre an Pual, VI. d. — Un morteret de fust a una dona, II. d. — Un poaç de ferre an Pere de Vergos, menor de dies, per XVIII. d. — Un banch an Arnau Mulet, XX. d. — Dos morters adan Palau per III. d. — Un mortar a sa muyller den Muntpesat, II. d. — Quatre capçes an Bernat de Vilagrassa VI. d. — Un mortar a na Albessa per II. d. — Una banchada de scudeles e greals an Morera per III. s. I. d. — Un canelo an Spunya per II. d. — Una banchada de capçes ab una panistra a madona den Casses per XVIII. d. — Un mortar a sa muyller den Mata-bous III. d. — Dos morters an Berenguer Louet texidor, III. d. — Dos morters a un hom de fora-vila III. d. — Un morteret an Arç III. d. — Un taulel de pasta a Madona den Casses VII. d. — Un morteret a na Muntprada II. d. — Una tauleta de fust an Arnaldes ab I. banquet, per III. s. II. d. — Una bana de ceruo a Madona den Casses per VII. d. — Nou liures XI. onçes de fiyll a madona den Casses a ffor de XXII. diners per onça fan XVIII. s. VI. d. — Un mortar an Ramon Deçforn II. d. — [Un] guant de launa a un hom de forauila XVIII. d. — Un cuyller a sa muyller den Ebri I. d. — Una despensadora an Guillem de Valloria III. s. — Un banch an Muet per VIII. d.

Item die sabati XIII. mensis januarii anno a natiuitate Domini M^o CCC^o LXX° quarto in enquanto publico dicte ville per Petrum Deçpual et Jacobum Misana curritores publicos et juratos, presentibus dictis tutoribus et plurimis emptoribus fuerunt vendite personis subscriptis bona sequentia. (presentibus per eis emptoribus subscriptis).

Primerament I. bancha an Cardona çabater per II. d. — Item altra bancha gran an Pere Cortes notari VII. d. e malla. — An Ramon Solsona specier alum XVI. liures XI. onçes a for de V. d. per liura fa per tot VII. s. e malla. — Una serreta pocha an Pere Cortes, notari per VIII. d. — Un exol un Arnau Mir laurador, per XV. d. — Uns mols an Bernat de Canelles, saui, per XVIII. d. — Una banquetta a na Roure, per I. d. e malla. — Tres caçetes de specieria an Ramon Solsona, per XIII. d. e malla. — Una touayllola de seda an Codayn, per XVIII. s. — Quatre greals de stany an Miquell de Saluoneres, per II. s. e malla. — Un petol gran daram a Madona den Casses per XI. s. I. d. — Un liurador daram de salsa a Madona den Casses, per II. s. VI. d. — Una torra daram a Madona den Casses, II. s. III. d. — Nou peçes de fferre de pessar an Meya de la Manresana per VII. s. — Un sporti ab uns pochos dalçabips a Madona den Casses XII. d. — A Madona den Casses tortes de cera (hauieni de esmenegades) a XIII. d. e malla per liura, que pesaven XV. liures II. onçes, fan per tot XVIII. s.

III. d. — Tres caxetes de specièria ab una pocha de camamilla, a Madona den Casses per XII. d. — A dan Juni de sent Anthoni ferros y qanalobraços podrits, per XV. d. — Dos ariseles a sa muyller den Arc, per III. d. — Dues caxaçes menys de cobertors an Berenguer Oliuer, notari, II. s. — Uns pauchs de ciurons ab una caçola de terra an Cardona de Vergos, per XVII. d. e malla. — Sis liures dayga cuyta a Madona den Casses a for de VI. d. per liura, fa per tot III. s. — Una caçola a un hom de Muntfalcho, per III. d. e malla. — Uns peüs de caxa an Guillem Tolra, per VIII. d. — Dos miyes canes an Sala couer, per XVIII. d. — Un maçapa ab unes balançetes al dit en Sala per XVIII. d. — Dues oles ab una pocha de mel a Madona den Casses XIII. d. — Unã caxeta miyanada an Meya per VI. d. — Unes balançes pochés an Gardeny per XVII. d. — Una barrischada de cantarelaços an Arnau Mulet VIII. d. — Un maçapa gran an Morera III. d. — Un armari de fust pintat an Stheue Candel per XXIII. s. VI. d. — Un poch de laor de mortafach e una maçapa a Madona den Casses XIII. d. — Un barraga an Blanquer preuere XVII. s. VI. d. — Un banquaç a un hom de forauila per III. d. e malla. — Una caxeta an Nicholau Oliuer per XVIII. d. e malla. — Un maçapa an Berenguer Bertran VIII. d. — Un moli de fer mostaylla, a Madona den Casses, per II. s. — Una archaça ab morteraços de fust veylls e ab motillos de cera e ab un capel de sal a Madona den Casses, per III. s. — Una balestãça-trenquada e unes manxes an Nicholau Oliuer, per III. d.

Et die sabati XXV. mensis febroarii a natiuitate Domini M^o CCC^o LXX quarto predicta, per prenomatos curatores in publico enguanto ville Ceruarie interuemente his presente et currente Petro Deçqual curritori publico et jurato dicte ville fuerunt vendita bona suscripta personis subscriptis ut plus offerentibus et dantibus presentibus ipsis emptoribus et testibus et Berengario Dostalets et Petro de Rabione, Ceruarie.

E primerament I. pareyl de scudeles de terra de Meliqua an Bertholi Ripol, per VII. s. VI. d. — Un pareyll de marançers an Stheue Candel XVIII. d. — Item VI. greals de melica an Bertholi Ripol, specier XI. s. — Altre escudela al dit Bertholi Ripol, per XX. d. — Dos maçapans menys de cobertor an Solsona XII. d. — A Madona den Casses III. capçes trenquades III. d. — Tres maçapans a Madona den Casses VIII. d. — Un cantarel a Madona den Casses, III. d. — Dos pots trenquats an Candel VI. d. — Un arquibauch que ere en lo obrador an Bertholi Ripol, XLI. s. — Una ampoleta an Berenguer Lobet per II. d. — Dos sedaços trenquats e una reora a Madona den Casses II. s. II. d. — Dos potaços trenquats a Mestre Pere Lobera I. d. — Un barral de cuir an Johan Marti, per VIII. d. — Una pastera a Madona den Casses per VI. s. VI. d. — Un maçapa a dan Berenguer Oliuer per VI. d. — Unes cortines verts a seyal de leo e de castell an Pere Auela preuere, per XL. s.

Die lunę septima decima mensis julii anno a natiuitate domini M^o CCC^o LXX° quarto in publico enquanto ville Ceruarie mediante et currente Jacobo Albert curritore publico et jurato dicte ville per preffatos tutores fuerunt vendita bona mobilia sequentia que sunt adiuenta in hospicio et cellario quod dicti pupilli habent in vico sancti Johannis.

Primerament una gerra enuernçada de verniç vert al discret en Guillem Deç Vilar, dega de Ceruera, per XIII. s. — Item una bota maresa an Guillem de Robio per II. s. I. d. — Dues posts de roure an Berenguer Oliuer, per XXI. d. — Dues bigues an Berenguer Oliver per III. s. II. d. — Uns fferres de foch an Reuerdit de labeurador per II. s. V. d. — Dos cabaçes an Galçebre per III. d. — Una scudela e dos bastons de fust an Lobera II. d. — Una taula an Ffrancesch den Bru, trenchada, per XI. d. — Una cortineta vermeylla an Bernat Sola, per XVI. d. e malla. — Un rexat de cup an Pere Vergos menor de dies per III. s. — Tres posts an Jacme de Berga II. s. VI. d. — Un cabaç de pregunta als pahers III. s. VI. d. — Un morter de fust a una dona III. d. — Un canter a una dona de forauila III. d. — Un morter a Madona den Casses III. d. — Dos canters a Madona den Casses III. d. — Un morteret a un hom de forauila III. d. — Un panistraç an Guillem de Valloria VII. d. — An Bernat Fuster, preuere, un cabaç de ferramentes V. s. — Un cernidor de caneles a Madona den Casses, X. d. — Una pastera a Madona den Casses II. s. — Una lussa de fer caneles a Madona den Casses XVIII. d. — Una caxeta oldana a Madona den Casses XXIII. s. I. d. — Unes posts de colga an Pere de Vergos menor de dies VI. s. — Un dobleret sotil an Pere Febrer, per XII. d. — Tres liures e tres onçes de coto al juheu argenter per XVIII. d. e malla.

Per la còpia, E. M. y B.

LOS JUDIOS MALSINES

En el idioma castellano entró en el siglo XIII, ó antes quizás, la palabra *malsín*, para expresar la persona que habla mal de otra y siembra discordia, ó sea, el difamador y denunciador. El *Diccionario etimológico* de Roque Barcia indica que este vocablo procede de una voz hebrea que significa *acusador*, el que avisa secretamente á las autoridades de alguna falta ó delito de otro con mala intención y por su propio interés. Cuenta D. José A. de los Ríos que Don Yusaph Pichon, antiguo almojarife y contador del rey Enrique de Castilla, era muy aborrecido de sus hermanos los israelitas y que cuando asistió en Burgos, en 1379, á la coronación de Juan I, varios judíos notables re-